

Raadsvoorstel

Datum vergadering:

Datum voorstel:

Nummer: A

Onderwerp: Meerjaren onderhoudsprogramma Wegen en Civiele Kunstwerken.

Voorgesteld raadsbesluit:

Wij stellen uw raad voor om

- In te stemmen met de uitgangspunten voor het Meerjaren onderhoudsplan wegen/kunstwerken en daarmee
  - in te stemmen met de gehanteerde categorisering in structurelementen
  - te kiezen voor scenario 3b waarbij beeldkwaliteit C wordt toegepast voor alle wegen, met uitzondering van de Centra (B) en HotSpots (B) en voetpaden in woongebieden (B)
  - kennis te nemen van de bijbehorende effecten en risico's
- In te stemmen met het structureel incalculeren van efficiency-/combinatievoordeel bij rioolvervanging ter grootte van € 50.000,--
- Een structurele verhoging van het budget voor onderhoud wegen met € 400.000 te betrekken bij het opstellen van de begroting 2017 en dit als uitgangspunt te hanteren in de nog vast te stellen beleidsnota onderhoud kapitaalgoederen.
- Een structurele verhoging van het budget voor onderhoud kunstwerken met € 50.000 te betrekken bij het opstellen van de begroting 2017 en dit als uitgangspunt te hanteren in de nog vast te stellen beleidsnota onderhoud kapitaalgoederen.
- In te stemmen met een eenmalige dotatie van € 1.000.000,-- in de voorziening "Onderhoud Infrastructuur Tubbergen" om onvoorziene omstandigheden in de komende jaren te kunnen opvangen.

Samenvatting van het voorstel

Het college heeft de uitgangspunten vastgesteld voor het Meerjaren onderhoudsplan voor wegen en kunstwerken. Uitgangspunt is continuering van bestaand beleid voor de lange termijn. Wegen worden daarbij onderhouden volgens beeldkwaliteit C met uitzondering van de wegvakken die liggen in centra en HotSpots. Voor die gebieden en de voetpaden in woongebieden is beeldkwaliteit B gekozen. Vooruitlopend op de vaststelling van het MOP wil het college de raad voorstellen het jaarlijks budget voor wegenonderhoud structureel te verhogen met € 400.000,--. Voor onderhoud aan bruggen en duikers wil het college het jaarlijks budget met € 50.000 verhogen. Aan de voorziening "Onderhoud infrastructuur Tubbergen" zal eenmalig 1 miljoen Euro worden toegevoegd.

Aanleiding voor dit voorstel

Het college is verzocht een Meerjaren onderhoudsplan (MOP) op te stellen voor de kapitaalgoederen wegen en kunstwerken. De vraag die daarin beantwoord moet worden is op welke wijze en tegen welke prijs we het onderhoud duurzaam en bestendig kunnen borgen. De provincie Overijssel gaat in haar rol als controleur van begrotingen de laatste jaren specifiek in op het beheer van kapitaalgoederen. De centrale vraag daarbij is of gemeenten dat beheer op lange termijn voldoende hebben geborgd; in technische en financiële zin.

Beoogd resultaat van het te nemen besluit

Met het vaststellen van een Meerjaren onderhoudsplan (MOP) voor de kapitaalgoederen wegen en kunstwerken beschikken wij over een beleidsdocument waarin is vastgelegd hoe we in de komende jaren het onderhoud van onze kapitaalgoederen in technische en financiële zin borgen.

Argumentatie

Zoals gemeld is ons al enige tijd gevraagd een Meerjaren onderhoudsplan (MOP) op te stellen voor de kapitaalgoederen wegen en kunstwerken. Als basis voor het MOP is gebruik gemaakt van de binnen Noaberkracht in beheer zijnde arealen. De analyses zijn uitgevoerd op de voor de gemeente Tubbergen geldende dataset. Een gelijke sessie is ook uitgevoerd op de data van de gemeente Dinkelland.

Uitgangspunten bij de analyse.

Om differentiatie in de berekeningen te kunnen maken zijn de arealen onderverdeeld in structurelementen. Dat zijn wegvakken met een min of meer vergelijkbaar onderhoudspakket en functie. Als structurelement zijn gebruikt de categorieën Hoofdweg, Buitengebied, Woongebied, Bedrijventerrein en Centrum. Binnen de categorie buitengebied is onderverdeling gemaakt in klassen Standaard, Fietsroute en Extensief (wegen van laagste orde). Binnen Centra is ook de categorie Hot-Spot onderscheiden.

Onderscheid is verder gemaakt naar de aard van de verharding. Gesloten verhardingen als asfalt of beton vergen een geheel andere wijze van onderhoud dan elementenverhardingen en worden daarom afzonderlijk benaderd. Daarnaast is een onderscheid gemaakt naar verhardingsfunctie (rijbaan, fietspad, voetpad en overige (inritten, parkeervakken etc.).

Door gebruik te maken van de genoemde indelingen wordt de mogelijkheid geboden om gedifferentieerd om te gaan met kwaliteits-ambities voor de verschillende categorieën.

Arealen.

De gemeente Tubbergen heeft ruim 2 miljoen m² verharding in beheer. Bijna 1 miljoen m² betreft asfalt; circa 0,7 miljoen m² bestaat uit elementenverharding. Betonverharding is op circa 0,4 miljoen m² toegepast in onze gemeente. De totale vervangingswaarde van dit areaal is ruim 119 miljoen Euro!

Interpretatie inspectiewaarden.

Voor het gehele areaal is op basis van de meest recente inspectiewaarden de gemiddelde kwaliteit bepaald. Het oordeel is gebaseerd op technische inspecties gericht op instandhouding van de technische kwaliteit van de verharding; deze komt per definitie niet altijd overeen met de beleving van weggebruikers. Het gemiddelde (gewogen) oordeel voor Tubbergen ligt binnen de range voor beeldkwaliteit C. Nadrukkelijk vermelden wij hier dat het gaat om gemiddelden. Er zijn onderdelen die beter scoren, maar er zijn er ook die het niveau C behorend bij beeldkwaliteit C niet halen..

Maatregelpakketten, onderhoudsmodellen.

Afhankelijk van de te kiezen kwaliteit en onderhoudsniveaus worden langdurige maatregelpakketten aan de arealen toegewezen. De maatregelen zijn afgestemd op de binnen onze gemeente gebruikelijke werkwijzen en onderhoudsmomenten. Kenmerkend is bijvoorbeeld dat we voor asfalt uitgaan van eeuwigdurende instandhouding en niet na 60 jaar een weg compleet tot op fundering vernieuwen. De eenheidsprijzen zijn gebaseerd op lokale omstandigheden (draagkrachtige zandgrond), en actuele marktprijzen zoals die lokaal gelden. Op deze manier is een zo realistisch mogelijk beeld van de kosten en beheer neergezet. Voor de bepaling van de actuele kwaliteit is gebruik gemaakt van inspectiewaarden uit ons beheerpakket.

Keuzes kwaliteit/beeld

Er worden in Nederland verschillende schalen van kwaliteit naast en door elkaar gebruikt. In deze notitie zal steeds worden gerefereerd aan de schaalindeling conform de beeldkwaliteitsgids van CROW (IBOR). Deze indeling onderscheidt de schalen A+ (zeer goed), A (goed), B (voldoende), C (matig) en D (te slecht). Daarnaast worden landelijk CROW kwaliteitsniveaus gehanteerd waarin de accenten liggen op beheerkosten of technisch wegbeheer. Bij de vaststelling van het IBOR plan is vastgelegd dat voor wegen generiek de beeldkwaliteit C wordt aangehouden. Voor Centra/HotSpots is de beeldkwaliteit A van toepassing. Dit geldt voornamelijk voor het aspect netheid/verzorging. Voor technisch onderhoud hanteren we om praktische redenen (specifieke materiaalgebruik) kwaliteit B.

Effecten/risico's.

De keuze van kwaliteitsniveau heeft effect op verschillende aspecten. De aspecten hebben betrekking op:

- aanzien/uitstraling
- mate waarin kapitaalvernietiging optreedt
- mate van beheerbaarheid
- veiligheid, aansprakelijkheid, claims
- mate van hinder en/of overlast

De effecten van de gekozen kwaliteitsniveaus op de te onderscheiden aspecten zijn in onderstaande tabel weergegeven. In de tabel is te zien dat naarmate een lager kwaliteitsniveau wordt gekozen er steeds meer negatieve effecten zullen optreden. Als een kwaliteitsniveau lager dan C wordt gekozen zal in grote mate sprake zijn van kapitaalvernietiging. Er is daarbij een verhoogd risico op aansprakelijkheid en claims. Er is

sprake van onveilige situaties. De beheerbaarheid is slecht en weggebruikers zullen veel overlast ondervinden. Daarnaast is sprake van een verloederd aanzien. Technisch gezien is bij kwaliteit D al sprake van achterstallig onderhoud dat alleen met ingrijpende en kostbare maatregelen kan worden hersteld.

Kwaliteitsniveau		A	B	C	D
Asfalt/beton	Aanzien/uitstraling	Hoog	Standaard	Sober	Verloedering
	Kapitaalvernietiging	Matig	Nihil	Groot	Zeer groot
	Beheerbaarheid	Voldoende	Goed	Matig	Slecht
	Veiligheid/Aansprakelijkheid	Veilig	Grotendeels veilig	Beperkt Veilig	Onveilig
	Hinder/Overlast	Nauwelijks	Incidenteel	Regelmatig	Constant
Elementen	Aanzien/uitstraling	Hoog	Standaard	Sober	Verloedering
	Kapitaalvernietiging	Matig	Nihil	Matig	Groot
	Beheerbaarheid	Voldoende	Goed	Matig	Slecht
	Veiligheid/Aansprakelijkheid	Veilig	Grotendeels veilig	Beperkt Veilig	Heel onveilig
	Hinder/Overlast	Nauwelijks	Incidenteel	Regelmatig	Constant

Huidig budget.

In de begroting van de gemeente Tubbergen is jaarlijks een bedrag van bijna 0,6 miljoen beschikbaar voor onderhoud van wegen (€ 511.000,- voor asfalt, € 58.580,- voor elementen, € 21.000,- voor betonverharding). Dit betreft beschikbare bedragen voor uitbesteed werk. Klein onderhoud wordt uitgevoerd door buitendienst

Scenario's

Een rekenmodel biedt de mogelijkheid om per structuurelement, verhardingssoort en verhardingsfunctie een gedifferentieerd kwaliteitsniveau te kiezen. Als basis zijn hier de arealen van onze gemeente gebruikt. Afhankelijk van de gekozen kwaliteiten geeft het model een overzicht in de jaarlijks benodigde financiële middelen om dat gekozen onderhoudsniveau te kunnen verwezenlijken.

Nadrukkelijk vermelden we dat het hierbij gaat om langjarige onderhoudsmodellen, bedoeld om structureel onderhoud van het gehele wegenareaal te kunnen realiseren op het gekozen kwaliteitsniveau en daarbij een structurele dekking van de financiële middelen te realiseren. De financiële resultaten uit het rekenmodel betreffen het groot onderhoud (uitbesteed werk). Klein onderhoud wordt evenals nu het geval is uitgevoerd door eigen buitendienst. Voor de kenmerken en resultaten van de beoordeelde scenario's verwijzen we naar de bijlage. Op basis van de per scenario bepaalde effecten en kosten hebben wij een voorkeursscenario gekozen.

Voorstel ten aanzien van onderdeel wegen (scenario 3b)

Wij stellen u voor om het kwaliteitsniveau vast te stellen op de kwaliteit zoals omschreven in Scenario 3b. Daarbij wordt een generieke kwaliteit C gehanteerd voor het onderhoud aan wegen binnen onze grenzen. Aansluitend op reeds gemaakte keuzes in de raad ten aanzien van IBOR beeldkwaliteit zal voor wegen binnen Centra/HotSpots een kwaliteit B worden gehanteerd. Daarnaast wordt extra aandacht gegeven aan de kwaliteit van voetpaden in woongebieden. Aanleiding hiervoor is de toenemende vergrijzing van de bevolking en

het feit dat beeldkwaliteit C een vrij grote mate van oneffenheden in tegelverhardingen tolereert die resulteert in een groter risico op valpartijen.

De risico's bij keuze voor dit kwaliteitsniveau zijn af te leiden uit de effectenmatrix zoals al getoond. De generieke beeldkwaliteit C heeft tot gevolg dat er sprake is van een sober onderhoudsniveau. Er zijn beperkte risico's op het gebied van veiligheid en er is enige mate van kapitaalvernietiging aanwezig. De keuze om voor Centra/HotSpots en voetpaden in woongebieden een kwaliteit B te hanteren heeft tot gevolg dat er daar minder risico's aanwezig zijn. Daarnaast wordt met het hanteren van een hogere kwaliteit voor Centra/HotSpots een betere uitstraling van die gebieden bereikt.

De financiële consequenties van het toepassen van dit scenario zijn in onderstaande tabel weergegeven.

 Scenario 3B: Alles C met HotSpots/centra B

Gewenste kwaliteit		Bedrijventerrein	Buitengebied	Buitengebied Extensief	Fietspaden/Recreatief	Centra	Hot spot	Hoofdweg	Woongebied	KOSTEN
A s f a l t	Rijbanen	C	C	C	C			C	C	€ 513.000
	Fietspaden				C			C	C	€ 23.000
	Voetpaden									€ -
	Overige							C	C	€ 3.000
Beton	Alle	C	C	C	C			C	C	€ 88.000
E l e m e n t e n	Rijbanen	C	C	C	C	B	B	C	C	€ 177.000
	Fietspaden							C		€ 1.000
	Voetpaden	C			C	B	B	C	B	€ 112.000
	Overige	C	C	C	C	B		C	C	€ 117.000
KOSTEN		€ 21.000	€ 275.000	€ 36.000	€ 193.000	€ 36.000	€ 6.000	€ 187.000	€ 281.000	€ 1.034.000

Het bij dit scenario benodigd jaarlijks budget voor wegenonderhoud bedraagt € 1.034.000,--. Afgezet tegen het structureel beschikbaar budget voor wegenonderhoud (bijna 6 ton voor uitbestede werk) moet ook bij dit scenario worden geconstateerd dat er onvoldoende budget beschikbaar is om dit kwaliteitsniveau te kunnen verwezenlijken.

Dit manifesteert zich ook al in de huidige werkwijze, waarbij jaarlijks de wegvakken waaraan de grootste noodzaak bestaat voor het plegen van onderhoud worden aangepakt. De lijst wordt afgewerkt tot de bodem van het beschikbaar budget bereikt is. Er blijven dan altijd wegvakken over waarvan het onderhoud moet worden doorgeschoven naar volgend jaar. In het volgende jaar komen er weer meer wegvakken bij die blijven liggen en de achterstand wordt op die manier steeds groter. Met de huidige financiële middelen kan op de middellange en lange termijn dit niveau niet gehandhaafd worden. De effecten en risico's die behoren bij een lager kwaliteitsniveau zijn reeds vermeld.

Financiële paragraaf

Onderdeel "wegen"

Voor dekking van het onderdeel "wegen" stellen wij het volgende voor:

Benodigd budget conform scenario 3b	€ 1.034.000,00
Structureel budget in huidige begroting	€ 590.500,00
Nog te dekken	€ 443.500,00

Aanvullende dekking

Verrekening combinatievoordeel rioolvervangning	€ 50.000,00
Structurele verhoging budget groot onderhoud	€ 393.500,00
	€ 443.500,00

Vergadering presidium op 26 september 2016

- 0 Besluit presidium: .....
- X om advies naar cie. cie. R. en E. ....
- 0 rechtstreeks naar raad ter besluitvorming .....
- 0 naar raad ter kennisname.....
- 0 anders, namelijk: .....

Vergadering cie. R. en E. op 10 oktober 2016

- 0 Advies aan de raad
- 0 advies akkoord te gaan met het voorstel.....
- 0 advies het voorstel af te wijzen .....
- 0 anders, namelijk: .....

0 Paraaf van de commissiegriffier: .....

0 Opmerkingen:

Raadsbesluit

Datum vergadering:

Nummer: B

Onderwerp: Meerjaren onderhoudsprogramma Wegen en Civiele Kunstwerken.

De raad van de gemeente Tubbergen,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 2016,
nr.;

gelet op het advies van de commissie Ruimte en Economie van 10 oktober 2016;

gelet op het bepaalde in artikel 169 van de Gemeentewet.

Besluit:

- In te stemmen met de uitgangspunten voor het Meerjaren onderhoudsplan wegen/kunstwerken en daarmee
  - in te stemmen met de gehanteerde categorisering in structurelementen
  - te kiezen voor scenario 3b waarbij beeldkwaliteit C wordt toegepast voor alle wegen, met uitzondering van de Centra (B) en HotSpots (B) en voetpaden in woongebieden (B)
  - kennis te nemen van de bijbehorende effecten en risico's
- In te stemmen met het structureel incalculeren van efficiency-/combinatievoordeel bij rioolvervangning ter grootte van € 50.000,--
- Een structurele verhoging van het budget voor onderhoud wegen met € 400.000 te betrekken bij het opstellen van de begroting 2017 en dit als uitgangspunt te hanteren in de nog vast te stellen beleidsnota onderhoud kapitaalgoederen.
- Een structurele verhoging van het budget voor onderhoud kunstwerken met € 50.000 te betrekken bij het opstellen van de begroting 2017 en dit als uitgangspunt te hanteren in de nog vast te stellen beleidsnota onderhoud kapitaalgoederen.
- In te stemmen met een eenmalige dotatie van € 1.000.000,-- in de voorziening "Onderhoud Infrastructuur Tubbergen" om onvoorziene omstandigheden in de komende jaren te kunnen opvangen.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 24 oktober 2016,

De gemeenteraad van Tubbergen,
de raadsgriffier

de voorzitter

{HEL GAL}
H.J.M.J. van Limbeek-ter Haar

{MERVYNS}
mr. M.K.M. Stegers